

Af Eva Secher
Mathiasen,
formand for Dansk
Psykolog Forening

Diagnosesamfundet er et symptom

Er sorg en sygdom? Diagnosesamfundet er for alvor sat til debat i disse år. Sidste år gav psykologiprofessor Svend Brinkmanns antologi om diagnosesamfundet genlyd i alle landsdækkende medier, da den udkom. Han advarede mod tendensen, som han mener sygeliggør menneskelivet og reaktioner, der er helt normale og forventelige. Som for eksempel sorg.

Endnu en advarsel kom i marts i Dagbladet Politiken, hvor Sundhedsstyrelsens direktør, Søren Brostrøm, i et stort interview sagde, at han var bekymret over samfundets store forbrug af diagnoser, som han mener har taget overhånd: Borgerne vil have diagnoser, sagde han – for eksempel til deres børn, hvis de mener, at børnene lider af ADHD. Interesseorganisationer som patientforeninger vil have diagnoser, da deres fokus er på sygdom. Kommunerne og de sociale myndigheder vil også have diagnoser, før de vil yde hjælp til en borger. Diagnoserne, der egentlig er et redskab for fagpersoner, har dermed sneget sig ind alle mulige andre steder i samfundet, hvor de ikke hører hjemme.

Både Brinkmann og Brostrøm har ret. Samfundets sult efter diagnoser er et problem, hvis det betyder, at vores helt normale og menneskelige reaktioner på for eksempel at miste en, vi elsker, at gå igennem en skilsmisse eller blive fyret fra vores arbejde tolkes som en sygdomstilstand, der skal behandles. Den udhuling af normalitetsbegrebet, såvel sprogligt som praktisk, er usund for den enkelte, som det handler om, men også for vores forståelse af hinanden og vores reaktioner på livets uundgåelige svære perioder.

Men samtidig er det vigtigt at forstå, hvor diagnoseveren kommer fra; hvad der skaber den og nærer den. Et marked skabes som bekendt af både udbud og efterspørgsel, og det gælder også diagnoser. Diagnosesamfundet er ikke et problem – det er et symptom. Symptom på en alvorlig lidelse, der handler om, at det er alt for svært for alt for mange at få den hjælp, de har behov for.

Vi har i årevis kunnet prale af at have et af verdens bedste velfærdssamfund, hvor folk, der faldt igennem det sociale og økonomiske sikkerhedsnet, blev samlet op, og hvor vi støttede dem, der havde behov, med det, der skulle til. Vores Bistandslov fra 1976 var en milepæl. Den blev reformeret i 1998 med Serviceloven under ”den lille socialreform”, fordi der var behov for en lov med plads til mere individuel støtte og fleksibilitet.

Men den praksis har vist sig at have store indbyggede problemer. For når ydelser og støtte til den enkelte borger skal afgøres af individuelt skøn, og den sagsbehandler, der skønner, ikke altid har tid eller er forpligtet til hverken at indhente eller at følge en faglig anbefaling, kan det vise sig at være meget udfordrende at være borger i systemet med et behov for hjælp. Og i den sammenhæng bliver diagnosen nogle gange billetten til at få hjælp.

Det er et problem af mange grunde. Har man som borger først en diagnose, kan det få store konsekvenser på længere sigt for den støtte, man kan få, hvis man fx bliver ledig eller sygemeldt med stress. En diagnose klæber, både til voksne og børn.

En diagnose er et hjælpsomt redskab til fagpersoners arbejde, men bør ikke være allemandseje, for den er misvisende, når det handler om at forstå det enkelte menneske. Og en diagnose kan være stigmatiserende og gøre det vanskeligere fx at få en forsikring, fordi den gør forsikringsselskaberne bekymrede for hvilken risiko, diagnosen indebærer – også selvom det er mange år siden, at den overhovedet var relevant.

Serviceloven er til debat lige nu, efter at socialminister Karen Ellemann (V) har bebudet en reform af bestemmelserne på voksenområdet. I Dansk Psykolog Forening byder vi en reform varmt velkommen.

Vi ønsker os en servicelov med voksenbestemmelser, der er med til at understøtte større kvalitet på hele socialområdet. At vi ved, hvad

vi gør, og gør det, vi ved virker – og handler, når vi opdager et behov frem for at vente til en diagnose bliver stillet og blinker rødt langt mere alarmende, end nødvendigt var.

Lad os tage kampen op mod diagnosesamfundet ved at handle tidligt, forebyggende og velovervejeth. Hvis vi fjerner lidelsen, forsvinder de mange diagnoser, de er alligevel kun et symptom. ●

P

Er du interesseret i psykologiens rolle i samfundet, og vil du have indsigt i ny forskning og interessante problemstillinger på det psykologiske område, kan du begynde her.

Tegn abonnement på *Magasinet P* eller køb det i løssalg. Send en mail til p-magasin@dp.dk, abonner på vores nyhedsbrev eller se mere på www.dp.dk